

Not: Tahsilatı mümkün olmayan alacakların terkin hakkında

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı :14399437/1992292
Konu :Görüş (Borçların terkinini hk.)

25/11/2021

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) 22.09.2021 tarihli ve E-57761329-220.09-584057 sayılı yazı
b) Valiliğinin (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) 11.12.2020 tarihli ve 15819 sayılı yazısı

İlgi (b) yazıda özetle; Belediye Başkanlığı Mali Hizmetler Müdürlüğü bünyesinde yürütülen iş ve işlemler kapsamında tahakkuk kaydı mevcut olan ancak tahsilatı mümkün olmayan alacakların terkin işlemleriyle ilgili olarak "06.02.2020 tarih ve 31031 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:65) (Parasal Sınırlar ve Oranlar) "Muhasebe Kayıtlarından Çıkarılacak Alacaklar" başlıklı 11 inci maddesine atıfta bulunularak, belirtilen tutarların kayıtlardan çıkarılmasına ilişkin;

- Anapara tutarının mı, gecikme zammı dâhil toplam tutarın mı terkin işlemi yapılacağı,
- Belirtilen bu tutarların kayıtlardan çıkarılması için kişinin toplam borcu üzerinden mi, tek tek tahakkuk bazında mı değerlendirmeye alınması gerekeceği

Hususlarında tereddüt hâsıl olduğu belirtilerek Bakanlığımız görüşü istenilmektedir.

Konu hakkında **Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 5018 sayılı**

Kanun kapsamındaki görüşü;

03.03.2021 tarihli ve 31412 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 67 Sıra No'lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Parasal Sınırlar ve Oranlar)'nin "Muhasebe Kayıtlarından Çıkarılacak Alacaklar" başlıklı 11'inci maddesinde, "(1) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince, yapılacak takip sonunda tahsili imkansız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacakları ile diğer amme alacaklarından, amme idarelerinde terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanaşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilecek miktarlar Tablo IV'te gösterilmiştir. (2) 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, kayıtlardan çıkarılacak tutarlar Tablo IV'te gösterilmiştir." hükmü yer almaktadır. Bununla birlikte, 6183 sayılı Kanun uyarınca kayıtlardan çıkarılacak tutarlar anılan Kanununun 106 ncı maddesinde, 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi uyarınca kayıtlardan çıkarılacak tutarlar ise yılları merkezi yönetim bütçe kanunlarının (İ) işaretli cetvelinde belirlenmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "Kamu alacaklarının silinmesi" başlıklı 79 uncu maddesinde yer alan "Özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında izlenen kamu alacakları dışında kalan; a) Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan, b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarından merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutarlara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına üst yöneticiler yetkilidir. (a) bendine göre belirlenen tutarı aşan kamu alacaklarından silinmesi öngörülenler merkezî yönetim bütçe kanununda ayrıca gösterilir." hükmü ile takibat giderlerinin "asıl alacak" tutarından fazla olması hususunun bir kriter olarak alındığı görülmektedir.

Bu bağlamda, 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi kapsamında terkin edilecek tutarın hesaplanmasında anapara tutarının esas alınması ve gecikme zammı gibi feri alacakların bu hesaplama dahil edilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir. Ayrıca, anılan Kanunda kişi borcunun toplam tutar üzerinden değerlendirmeye alınacağına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmadığından, kişi borcunun terkininde söz konusu parasal sınırların tek tek tahakkuk bazında ele alınması gerektiği şeklinde mütalaa edilmiştir.

Diğer taraftan yine **Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki değerlendirmeleri ise;**

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 1 inci maddesinde "Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu hükme göre, belediyelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve maddede belirtilen alacakları hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekmektedir. Diğer Kanunlarda 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edileceği belirtilen alacaklar hakkında da bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı tabiidir.

Bilindiği gibi, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip ve tahsil edilen alacakların kayıtlardan çıkarılmasıyla (terkin edilmesi) ilgili olarak Kanununun 102, 103 ve 104 üncü maddelerinde tahsil zamanlaşımı, 105 inci maddesinde tabii afetler nedeniyle terkin, 106 ncı maddesinde ise tahsil imkansızlığı sebebiyle terkinine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

6183 sayılı Kanunun "Tahsil zamanlaşımı" başlıklı 102 nci maddesinde "Amme alacağı, vadesinin rasladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanlaşımına uğrar. Para cezalarına ait hususi kanunlarındaki zamanlaşımı hükümleri mahfuzdur.

Zamanlaşımından sonra mükellefin rızaen yapacağı ödemeler kabul olunur." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu hüküm ile, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilemeyen amme alacaklarının zamanlaşımına uğrayacağı düzenlenmiştir.

Ayrıca, 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsil edilen amme alacaklarının zamanlaşımına uğrayıp uğramadığının tespitinde, anılan Kanununun 103 ve 104 ncü maddelerinde düzenlenen tahsil zamanlaşımını kesen haller ile tahsil zamanlaşımının işlememesi halleri ayrı ayrı dikkate alınmaktadır.

Amme alacaklarının tabii afetler sebebiyle terkin edilmesine ilişkin düzenlemeler yine anılan Kanununun 105 inci maddesinde yer almakta olup, maddede yangın, yer sarsıntısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, zararlı hayvan ve haşarat istilası ve bunlara benzeyen afetler yüzünden zarara maruz kalan varlıklarının ve mahsullerinin en az üçte birini kaybedenler adına tahakkuk ettirilmiş ve afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili amme alacaklarının Cumhurbaşkanlığı kararıyla kısmen veya tamamen terkin olunacağı hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, 6183 sayılı Kanunun "Tahsil imkansızlığı sebebiyle terkin" başlıklı 106 ncı maddesinde "Yapılacak takip sonunda tahsili imkansız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarında 10 Türk Lirasına (10 Türk Lirası dahil), diğer amme alacaklarında 20 Türk Lirasına (20 Türk Lirası dahil) kadar amme alacakları, amme idarelerinde terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanlaşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilir. Cumhurbaşkanı, bu tutarları topluca veya ayrı ayrı on katına kadar artırmaya yetkilidir.

Maliye ve Gümrük Bakanı, yukarıdaki fıkra hükmüne göre terkin edilecek amme alacağının miktarını belirlemeye yetkilidir.

Terkin yetkisini haiz olanlar bu yetkilerin tamamını veya bir kısmını mahalli makamlara bırakabilirler." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu hükmün Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden yayımlanan 23/03/2009 tarihli ve 2009/1 Seri No.lu Tahsilat İç Genelgesinde; her bir alacak türü ve dönemi itibarıyla, alacak aslı, gecikme zammı, gecikme faizi, faiz ve varsa bağlı cezaları toplamı dahil olmak üzere;

-213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarında 10 Türk Lirasını (10 TL dahil),

-Diğer amme alacaklarında ise 20 Türk Lirasını (20 TL dahil),

aşmayan amme alacaklarının, alacaklı tahsil dairelerince terkin edilmesi uygun görülmüştür.

Buna göre, adı geçen Belediye tarafından 6183 sayılı Kanununun 106 ncı maddesine göre her bir alacak türü ve dönemi itibarıyla, alacak aslı, gecikme zammı, gecikme faizi, faiz ve varsa bağlı cezaları toplamı dikkate alınarak maddede belirtilen tutarlar kapsamında alacakların terkin edilmesi mümkün bulunduğu şeklinde mütalaa edilmiştir.

Sonuç olarak, 5018 sayılı Kanunun 79 uncu maddesi kapsamında terkin edilecek tutarın hesaplanmasında anapara tutarının esas alınması ve gecikme zammı gibi feri alacakların bu hesaplamaya dahil edilmemesi gerektiği, ayrıca anılan Kanunda kişi borcunun toplam tutar üzerinden değerlendirmeye alınacağına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmadığından, kişi borcunun terkininde söz konusu parasal sınırların tek tek tahakkuk bazında ele alınması gerektiği; diğer taraftan 6183 sayılı Kanunun 106 ncı maddesine göre her bir alacak türü ve dönemi itibarıyla, alacak aslı, gecikme zammı, gecikme faizi, faiz ve varsa bağlı cezaları toplamı dikkate alınarak maddede belirtilen tutarlar kapsamında alacakların terkin edilmesinin mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür